

AMERIKAN OBDIVUJE NOVÝ ČESKOSLOVENSKÝ ODBOJ

Ing. Karel Buzek

Masarykova republika, co by "ostrov demokracie", měla mnoho obdivovatelů na západě. První a druhá čsl. kapitulace je neměla, ale zdá se, že je bude mít třetí kapitulace.

Pod záhlavím "Jak se zachovat v nemožné situaci" (The art of the Impossible) uveřejnil Milton Mayer, americký učitel a protestantský kazatel, který působil v Československu od r. 1946, zajímavou úvahu o tom, co tam viděl a zažil během a krátce po sovětské okupaci.

První doslova: "Byla-li sovětská invaze klasickou ukázkou vojenského umění, československý odpor byl (a stále ještě je) po psychologické stránce mistrovské dílo. Zdá se, ač je ještě brzo dělat definitivní závěry, že objevili nové možnosti v rámci masového hnutí. Češi a Slováci nebojovali po západním způsobu, nešli do toho s palcáty, dlažebním kamením a atomovými bombami. Došlo ke kapitulaci, ale způsob jak k ní došlo, dokázal, že ta kapitulace byla slavné vítězství".

Mayer vidí v jejich chování hrdinství Mistra Jana Husa, smysl pro humor dobrého vojáka Švejka a schopnost Franze Kafky vidět až do hloubky duše.

Do jednotné fronty, které neznamenala strany ale jedince, se spojili nejen komunisté, ale i ti, kteří nebyli pro komunismus a i ti, co byli jeho největšími odpůrci. Nesjednotilo je válečné nadšení, podpořené povinnými odvody a internačními tábory. Jejich jednotu se zrodila spontánně a byla jednotou lidí bez vlády, která v okamžiku překlenula hluboké sociální rozdíly.

Všeobecnou náladu prý dobře vystihl tento nápis: "Sovětský cirkus znova nastupuje - kumení a dráždní zvířat se nedoporučuje."

Zásada "neodporovat zlu" se prý uskutečňovala prakticky, nikoliv pouze teoreticky. Z československé historie vzpomíná M. Mayer Petra Chelického a jeho učení o neodporování zlu, jenž předešlo Tolstého o čtyři sta let.

Cituje slova plakátu, který studenti vyvěsili na vrata Komenského fakulty: "Jediný způsob jak posilnit a činit pravdu je odporovat nespravedlnosti a despotismu bez použití násilí."

Myslet na násilí je šilenství.

Odplácel zlo zlem vede k nenávisti a válce a ta dovoluje i ty nejstrašnější prostředky k dosažení porážky nepřítele. Nejde o vítězství dosažené poražením nepřítele.

Jde o vítězství pravdy, jenž není ani černá ani bílá, ani dobrá ani špatná, ani konservativní ani liberální a jenž platí jak pro studenty tak pro Ústřední výbor komunistické strany.

Mayer nezapomněl dodat, že český člověk má sklony ke švejkovině: "Brežněvova doktrína nám ukládá velkou zodpovědnost." tvrdí jedna pražská anekdota. "Ukládá nám povinnost, abychom okupovali Sovětský svaz, uvidíme-li, že socialismus je tam ohrožen."

Ovšem všechny tyto dobré vlastnosti, jak je vidí i obdivuje vzdělaný americký pozorovatel, budou podrobeny nové těžké zkoušce ve výroční den sovětské okupace.

HUSÁK - "RUSÁK"

JOŽA PROCHÁZKA

Husák dostal od Sovětů Leninův řád. Jistě si ho zasloužil. Sověti neproskali štěstím, leda v ukládání drakonických trestů těm, kdo nesklánějí s ovčí poslušností své šije před cary sovětské říše. Usmívají-li se nyní sladce na Husáka, znamená to, že jsou spokojeni s tím, jak si počíná v jejich službách. Ale Husák byl také jmenován Hrdinou Československa. Údajně za své zásluhy v boji proti nacismu. Možná, že jako jeho hlavní zásluha mu bylo přičteno k dobru, že se snažil za války přesvědčit Sověty, aby vstoupili do Sovětského svazu jako jednu z jeho republik. Jeho návrhy byly jimi odmítnuty. Možná, že dnes litují, že tehdy jeho přání nevyhověli.

Sověti se dnes na Husáka usmívají, o tom není sporu. Dodal jim zboží, které od něho očekávali. Jeho pražská policie zacházela s pražským lidem ve dnech výročí sovětské invaze jako s loupeživou chátrou. Na Václavském náměstí se chápala nejmírnějších provokací - pouhého hvízdnutí nebo zamňoukání - aby se vrhla na demonstrující s obušky a pustila na ně vodu z hadic. Jakoby si nechtěla dát ujít vítanou příležitost k ukojení své sadistické potřeby bit hlava nehla - va jako zbesilá šelma, vrhala bez varování do zástupu granáty se silovotvorným plynem. Když utíkali před plynem z Václavského náměstí do postranních uliček, ozbrojené oddíly jim zastoupily cestu. Skupiny strážníků s přílbami pak napadly utíkající bujce obušky bez rozdílu mladé i staré.

Bylo by možno přivítat oko nad úsilím Husákovým udržet pořádek v Praze (a v Brně), kde nezodpovědné živly (a těmi mohli být právě agenti provokatéři sovětských

sykofantů) mohly snadno zneužít emočního vybičování demonstrujících. Ale to, co uložala jeho policie, byl barbarský pokus dát jednou provždy lekcí každému, kdo by nadále odmítal stát se ovčím materiálem policejního státu. Potlačení demonstrací odpovídalo přesně Husákově povaze. On věří, že může zlomit touhu čsl. národu po svobodě, rozhodne-li se jen být dosti surový. V Bratislavě výročí proběhlo poměrně klidně, protože policie dovolila položit květiny na násta, kde mladí Slováci byli zabiti ze sovětských tanků při invazi. Proč neužil Husák stejné taktiky v Praze a v Brně? Proč vyslal do ulic policejní šelmy s policejními psy, které arogancí provokovaly lid, jehož nervy byly už tak jako tak vybičovány pouhou tragikou okolností? I samotné hrozby Husákovy vlády před demonstracemi jen přispěly ke zvýšení napětí. Za brutalnost pražské a brněnské policie ve výročních dnech invaze se bude jednou Husák zodpovídat národu. Bude se zodpovídat za svou zradu nejen na čsl. národech, ale také na sobě samém, neboť po svém návratu loňského roku z Moskvy, kde byla právě podepsána první kapitulace, prohlásil: "Tých osem mesiacov vo vývoji našej strany a našich národov je veľké a svielé obdobie. Choem povedať, že všetci súdruhovia, najmä vedúci naši súdruhovia, s ktorými som v Moskve posledné dni rokovan, boli jednoznační v tom, že sa nevzdávame ničoho z tohto veľkého zápasu o novú náplň socialistickej demokracie a že len za tejto podmienky hľadáme východisko z terajšej situácie... Išlo o obnovenie našej suverenity."

Keď hovorím, že budú fungovať naše legálne orgány, že postupne obidu vojská z nášho územia, je to obnova našej národnej a štátnej suverenity, bude to obnova našej národnej a štátnej suverenity a bolo nám jasne povedané, že tiež bude rešpektovaná." Tak hovořil Husák, když ještě sloužil národu. Husák, který slouží Sovětům nedává vinu za invazi jim, ale pouze národu po svobodnějším životě.

Husák je "tough guy!" Těm, kteří to už nevěděli dříve, to dokázal nad slunce jasněji v srpnových demonstracích. Sověti se na něho usmívají, neboť plní, co od něho očekávali. At' užívá ve zdraví Leninova řádu, zařadí ho tam, kam patří. Ale proč řád Hrdiny Československa? Co zatím získal pro čsl. lid? Za všechnu horlivost být dobrým dráhem moskevským carům, stojí před nimi ještě ve sněhu, bos, jako Jindřich IV. před Canossou. Namlouvá se nám, že je stále ještě lepší než Štrougal. Mohla Štrougalova policie v Praze a v Brně být brutálnější? Vše, čeho Husák docílil, je to, že opatruje Sovětům pohodlné alibi. Nebylo by bývalo pro ně mnohem horší, kdyby jejich tanky musily opět do Prahy v srpnových dnech? Alespoň by se byl dovtípl i sovětský lid, že není pravda, co mu říkají jeho noviny a radio, ale že v Praze není klid, že československý národ stále bojuje o svou svobodu; že není pravda, že stačilo jen poslat sovětské tanky do Československa a "intriky a rejdy západních imperiálistů" byly zlikvidovány, ale že československý lid musil opět prolévat krev v demonstracích proti sovětským imperialistům a že tisíce čsl. patriotů jsou v čsl. žalářích z rozkazu moskevských despotů.

Husák byl od začátku skulinkou, kterou Sověti postupně zvětšovali do té míry, že ji jakž takž rehabilitovali svůj nepřátelský akt proti Československu. Stejně jako jeho arogantní policie popuzovala čsl. lid ve výroční dny, i jeho arogantní osobnost popuzuje čsl. lid, stejně jako přítomnost sovětských vojsk, takže normalizace poměrů není na dohledu. Jak to napsal jeden pražský list (před cenzurou ovšem): Chtít normalizovat poměry v Československu bez odvolání sovětské armády je jako chtít, aby se zahojila rána po noži a nechat nůž v ní.

Ve skutečnosti chování sovětlů vůči československému lidu je tak důsledně provokativní (odstranění populárního Dubčeka, udržování okupační armády v zemi, postupné uskutečňování policejního státu), že je nanejdříve pochybné, že si přejí vůbec, aby došlo k nějaké "normalizaci poměrů". "Nenormální poměry" jim umožňují takovou strategickou výhodu, již je jejich okudky dobrovolně nevzdají. Předstírající armáda v CSSR, že se jí nijak Husákově nebo někomu jinému něco jiného, je to jejich záměrné klamání sliby, na jejichž základě vydírají další a další ústupky, ale které nemají v úmyslu nikdy plnit. Husák se vychloubal, že je "realistický" politik. Ve skutečnosti je napáleným politickým fantastou honícím se za chimérou, kterou nikdy nepolapí.

Už v čísle Našich Hlasů datovaném 12. října min. roku jsme varovali, že sověti se budou snažit využít vyděračský slib odvolání okupační armády, který nemají v úmyslu splnit, k rozložení jednoty čsl. národa a pak k jeho zdeptání. Varovali jsme tehdy, aby Dubček nebyl obětován chiméře odvolání. Žádný ústupek neměl být učiněn, aby tím bylo dosaženo odvolání sovětské armády. Ta nebude odvolána dobrovolně, at' budou poměry v CSSR sebe "normálnější". V Polsku, ve Východním Německu, v

A CO DÁL?

Václav Majer

Máme za sebou první výročí sovětské okupace Československa. A chceme, aby zůstalo výročí po-sledním! Ve dnech výročí československý lid v porobeném domově i v zemích svobodného světa manifestálně projevil před celým světem svoji vůli. Ve dnech výročí bylo opět a nadevší pochybnost jasně potvrzeno, že čsl. otázka je o-tázkou světovou. Musíme ji na fóru světového veřejného mínění udržet, děj se co děj!

A musíme dosáhnouti, aby sovětská okupace Československa byla na pořadu příštího jednání Organizace Spojených Národů!

Věc československé svobody a nezávislosti má v demokratických zemích svobodného světa mnoho upřímných a vlivných přátel, kteří nám budou pomáhat, když to vezme me za správný konec. Velkým přítelem svobody Československa je americké odborové hnutí. Předsednictvo americké odborové ústředny AFL-CIO (American Federation of Labor and Congress Industrial Organization) usneslo k výročí sovětské okupace Československa, v níž mimo jiné žádá:

"The Executive Council urges our government to place the Czechoslovak question on the agenda for all future negotiation with Moscow. We further urge the Administration to make every effort to have the forthcoming U.N. General Assembly call for the withdrawal of all Soviet armed forces from its member state Czechoslovakia."

Na nás, na Čechoslovácích, v zemích svobodného světa je, abychom takové podání co nejdříve připravili a doložili doklady. Takových dokladů, které jasně dokazují, že sovětská okupace je v naprostém rozporu s mezinárodním právem i s Chartou Organizace Spojených Národů a nadto i se smlouvou Varšavského paktu i se smlouvou Československo-Sovětskou je velmi mnoho. Jsou také nespolečné doklady o tom, že současný komunistický Husákův režim a jeho vláda byly dosazeny Sověty, vládnou podle rozkazů sovětských komisařů a nemají ani špetku legality a důvěry čsl. lidu. Na základě mnoha rozhořčení, které jsem v posledních týdnech měl věřit, že v nejbližších dnech dojde v této věci ku konkrétnímu jednání a že takový, řádně doložený dokument bude OSN, v zájmu svobody a nezávislosti CSSR řádně předložen.

● Sovětský spisovatel Anatoly Kuzněcov otiskl min. týden v známém londýnském časopisu Daily Telegraph poselství čs. lidu, ve kterém prohlašuje, že se stydí za dnešní sovětskou vládu, a prosí český a slovenský lid, aby odpustil ruskému lidu, který sám je proti sovětské vládě bezmocný.

Tisk. Služba Ústř. Čs. Orla.

Mad'arsku jsou poměry tak "normální" jak jen mohou být a tato okolnost nepohnula sověty, aby z těchto zemí své okupační armády odvolali. Pro sověty je právě "normální" situací, když mají své armády v zemích svých satelitů. To je forma jejich imperia. Vojenskou okupaci CSSR si tolik zlopřili svou strategickou posici vůči Západu, že jim za tuto výhodu stály všechny škody, které invazi utrpěli (rozbití jednoty mezinárodního komunistického hnutí, uváznutí jednání s USA atd.).

Stála-li invaze sovětům zato, stálo liberalizační tání 1968 čsl. národu zato. I přes invazi, neboť ono srovnalo jejich páteře, vytvořilo z nich národy opět svobodné, i když jen v myšlení. Jediná "realistická" politika čsl. politických vůdců měla být udržet tuto páteř národa tak vzpřímenou, jak to jen bylo možno, i přes okupaci, a nehonit se za nedosažitelným. To mohla být situace s Dubčekem jako symbolem svobody lidu. Husák dělá právě opak. Svým policejním státem, který postupně buduje, zklívá opět páteř národa. Co za to dostane? Jednoho dne, až čsl. národ bude tak demoralizován, že mu bude jedno, kdo ho bičuje, Husák "Rusák" - mouřenín vykoná své dílo a půjde. Ale toho dne okupační armáda sovětská bude stále ještě v CSSR.

30 LET BATAWY

SOBOTA - DNE 13 ZÁŘÍ 1969 - ODPOLEDNE A VEČER

PROGRAM:

1:30 - 5 PM	Prohlídka továrny
2:00 - 4 PM	Footballový zápas SK Sparta Toronto -Batawa
3:00 - 4 PM	Koncert 40 členné dechové hudby
4:00	Otevření nově přistavené části separátní... katolické školy.

Po celé odpoledne kolotoče - jízda na koni - a jiné atrakce - občerstvení

5:00 - 7:00 COMMUNITY CENTRE bude podávána večeře.

9:00 - večer VELKÁ KRAJANSKÁ ZÁBAVA
12 členná dechová hudba z Toronta - občerstvení všeho druhu,

HOSPODA "U GROBIÁNA"

ZVEME VŠECHNY NAŠE KRAJANY A PRÁTELE
PRIVEDTE SVÉ ZNÁMÉ

Zase po dlouhé době se budeme moci sejít s těmi, kteří s námi začínali jak v práci, tak i v krajauské činnosti.

TESIME SE NA VÁS

● Štrougalovo stranické byro pro české země vydalo nařízení všem krajským organizacím strany, že musí důkladně prověřit všechny členy (od nejvyšších funkcí až po řadové členy), kde byli během protisovětských bouří a jak se chovali. Oznámil to 26. srpna Chňoupkův pražský rozhlas. Není žádným tajemstvím, že na protestech proti vpádu sovětlů do CSSR se během výročí podílel velký po-

čet komunistů nesouhlasících s dnešní promoskevskou linií. Proto se nyní budou dělat přísné prověrky, připomínající leta 1949-50. ● Všechny televizní stanice na Západě přinášely od 19. do 26. srpna dlouhé filmové reportáže z CSSR a o CSSR. Slova obdivu a neuvěřitelné odvahy doprovázela ořesné záběry z protisovětských bouří. Sovětský svaz opět prožívá meziná-

rodní ostudu kardinálních rozměrů. CSSR, malá krásná země ve střední Evropě se stala nebezpečím číslo 1 pro sovětské mocipány. Konfrontace mezi duchem a brutální mocí byla sledována celým světem s úzkostí a sympatiemi. Chování neo-stalinistů nenechalo nikoho na pochybách, že se nemohou chovat jinak, než jako typičtí středověcí dogmatici.

Tisk. Služba Ústř. Čs. Orla.

ANATOLY KUZNECOV O ČESKOSLOVENSKU

(Výňatky)

A. KUZNECOVA, LONDÝN,
K VÝROČÍ SOVĚT. OKUPACE
ČESKOSLOVENSKA

Statečný a dobrý lidé Československa - jsem občan země, která Vás okupovala. Znáám tu zemi, byl jsem tam onoho 21. srpna r. 1968. Rád bych Vám sdělil několik málo skutečností.

Zaprve, pochopme, že nikde jinde na světě není tak mocný, tak do- bře sestavený a spolehlivý stroj ú- tisku jako v Sovětském svazu. Má tu k dispozici soudní síně, koncen- trační lábory, rozsudky smrti a ne- omezený výběr nástrojů od revol- ver až po vodíkovou bombu. - I kdyžby 95 proc. neozbrojených ob- čanů Sovětského svazu povstali v odporu, zbývajících 5 proc. by sta- čilo odpor potlačit ozbrojenou sí- lou. Navíc, v Sovětském svazu, který považují za jediný gigantický koncentrační tábor, existuje další stroj v činnosti - ideologický. Má tu k dispozici všechny sdělovací pro- středky, od nejmenších tiskafské- ho lisu až po rozhlasovou síť. Tento izoluje Sovětský svaz od zbytku světa, a není jeho úkolem jen po- tlačit nejnepřátelnější známky nespo- kojenosti, ale vbubnovat do každé- ho víru, že žije jeden z nejlepších živořů.

Oba stroje - útlisník a mozková pračka vešly v akci s nebyvalou intenzitou po 21. srpnu 1968. Oku- pace ČSSR, uvěznění jejich vůdců, vyhrůžky opakovaní brutálních zá- kroků jako po maďarské revolci - to všecko bylo předkládáno jako gesta lidskosti, bratrství a spásy. Lidé byli nuceni navštěvovat schůze, aby noviny mohli ukazovat světu jejich "jednomyslný, spontán- ní souhlas" s agresí.

Takovýto obřad je naveskrz běž- ná a nedílná součást života v SSSR. Vzdor tomu, uchvácení ČSSR bylo tak tvrdým aktem, a citění s lidem ČSSR tak nefalšované a silné, že je k tomu třeba dalšího bližšího vysvětlení.

Tisíce propagandistů bylo roze- sláno po celé zemi, aby oznámili lidu: "Západní Německo se přípra- vilo k invazi Československa. Ne- přijdou-li naše tanky, už zítra tam mohou být německé. Ale my tam budeme první a zachráníme ČSSR".

Informace ze Západu se nedosta- nou ke sluchu nejširším masám li- du, a ruská nedůvěra v Němce je pochopitelná. Důležitá věc je však to, že tato falešná tráda byla roz- šířována "důvěrnou" formou - "šuš- kandou" od ucha k uchu, aby se tak řeklo. Sovětský lid je uvyklý nevěřit tomu, co se dozví otevře- ných, ale co je mu sděleno v "uzavře- ných" schůzích, na tom přece je- nom něco může být.

Užasl jsem, slyšel-li jsem občas ty nejostřejší a zřejmě lidu zku- šené říkat: "Je to hrozné, poslat naše tanky do ČSSR. Ale co se dá dělat, musíme je zachránit od Něm- ců."

Mezi sovětskými politiky, kteří v oné době vykonali neschůdně cest- mezi Moskvou a Prahou, byl i prv- ní tajemník KSSS, hlava talské gu- bernie, Ivan Yunak. V říjnu, na jedné z těchto cest řídil uzavřený mitink propagandistů a vydavatelů novin, jak mluvit a jak psát o Československu.

Já byl při tom. Yunak se právě vracel z Kremle, a byl v růžové ná- ladě. Jeho řeč byla asi takhle: "Jed- nali jsme, souzi, s Českoslovens- kem. Pořádek byl znovu zaveden. Je pravda, že jsme tam museli ne- chat Dubček. Dubček ovšem není ten pravý muž. Není náš kamarád. Jen co se vášně trochu ochladí, bude vyměněn. Můžete se odvolat častěji na lidi jako Indra nebo Hu- sák. Co se týče Smrkovského, ten není v žádném případě jeden z nás, to je pochybný charakter."

"Budou ještě ovšem mnohé těž- kosti, ale jinak je všecko v kahe- li. Je to naše země. Mělo by se spo- cielně trvat na velké disciplině a humanitě, co se našich trup týče. Jen jedna příhoda, která byla vy- fouknutá Západem - nějaká ženská stála blízko okna, a klepalo ji to, omylem..."

... A pak náhle něco neslycha- něho se stalo: lidé začali odmítat volit na schůzích. Množství dopisů

bylo napsáno, množství podpisů zvučených jmen pod nimi. Vědci, spi- sovatelé, profesori, učenci. Hanlivé nápisy se ve zvýšené míře objevo- valy na zdech a sochách Lenigrađu. "Brezněv z ČSSR!" "Barbaři z Československa!" To se nikdy před- tím nedělo.

Také letáky přišly na řadu. A nakonec i demonstrace. Popravdě řečeno, byla to nevelká demonstra- ce, sedm lidí všeho vřady, ale byli to svým způsobem křesťanství mu- čedníci starověku. Ti lidé se do- brovolně obětovali, aby dokázali, že ne všichni lidé naší země souhlasili s násilím, s užitím síly ve jménu sovětského lidu.

... Jednoho dne, před okupací, jsme stáli s mým českým přítelem Jarkem, na břehu Vltavy. Mluvili jsme na téma, jestli vůbec někdy Sovětského svazu. Zeptal se mne: "Je možné, abyste měli někdy vů- bec inteligentní vůdce? Lidské, vzdě- lané? Dá se něco slušného očekávat z Východu?"

Odpověděl jsem: "Podle mého ná- zoru neexistuje nikdo, kdo by od- pověděl na tuto otázku. Ani v Rus- ku, ani v Kremle samém. Existuje jakýsi pohyb v hadím doupěti, kte- rý dynamicky jolop s úspěchem na- sadí příbuz. Jaké metody použije k týráni našich lidí a k učinění do- jmu na svět. Já osobně nečekám nic dobrého..."

Lidé Československa, my, Ruso- vé se stydíme za svoji vládu. Uči- nila 21. srpen jedním z nejostud- nějších dnů naší historie. Já, ruský spisovatel, jehož knihy vyšly v Československu v nejednom vydání, Vás prosím za Sovětský svaz.

Co se stane? Nevím, Vím jen, že ruský lid je dobrý, slušný, velmi nadaný a velmi velmi dlouho trpí. Co musíme učinit? Musíme bojo- vat. Musíme se za každou cenu po- kusit chránit dobrotu a slušnost, které jsou v tomto světě. Nemáme žádný jiný. Anatolij Kuzněcov, Přeložil R. H.

Podle zpráv tisku "odložil" pisa- tel tohoto dopisu při příležitosti svých 40. narozenin své jméno Kuz- něcov, a Anatol je jeho novým pří- jméním. Společnost pro vědy a u- mění nabídla údajně Anatolovi členství ve svých řadách.

PŘED TRICETI LETY

1. září t. r. ve 4,45 ráno tomu bylo právě třicet let, co vypukla II. světová válka. Také torontský dení The Globe and Mail vzpome- nul této události. Učinil tak člán- kem, který mu poskytla varšavská tisková agentura. V jednom místě se čtenář mohl dočíst: "... Polská vojenská situace byla neudržitelná. Hitler okupoval Československo v březnu 1939 a obklíčil Polsko se tří stran..."

Čta tyto řádky, maně si čtenář připomenul to staré dobré české přísloví o kopání jámy, a vrátil se myšlenkami o nějaký rok zpět, do doby, kdy Československo bylo ob- klíčeno ze čtyř stran, a Polsko by- lo jednou z nich, či alespoň půli jedné z nich. Není tomu tak dáv- no, abychom zapomněli, že nám přátelsky nakloněno nebylo, naopak že dělalo vša možné, aby si Hitle- rem "přihrálo polívkou", právě tak jako Maďaři na straně druhé. Připomíná to v mnohém dobu před rokem, ale to jde zřejmě o podob- nost čistě náhodnou.

Čta to, i pisateli těchto řádek se maně baví to staré dobré české pří- sloví o kopání jámy, a navíc dvě vzpomínky, které se váží na onu dobu a na oba ze zmíněných souse- dů. To byl tehdy poručíkem dělo- střeleckého útvaru v Ružombero- ku, byl mladý a krásný (ted' mu zbylo už jen to druhé), měl koně a ostruhy, stovky vojáků, 4 horské kanony a příslušný počet soumarů. To je k dokreslení.

Jednoho dne začátkem listopadu roku 1938 byl rozkazem velitelství pluku odeslán do Čadce, nevelkého města v severozápadním pohraničí, aby tam doplnil část pluku muž- stvem mladších ročníků, a vyměnil těžké koně do houfní a jezdecké za koně reversní.

Na nádraží v Ružomberku si vzpomíná, jako by to bylo včera. V dopravní kanceláři, kde se vytasil cestovním rozkazem, mu řekli, že je jim líto, ale Čadcu že obsadili Po- láci, že se tam stílelo a možná ještě stíli, a vůbec že je tam mela. Pro- tože však rozkaz je rozkaz, velitel transportu se rozhodl, neb pisatel těchto řádků, vyložit ten svůj stav živých v Krásnu nad Kysucou, a zbytek dokončit pěším pochodem, podle situace nepřítele a situace vlastní.

Podle pravdy byla zpráva o Čadce tak divoká, že se mu jí zprvu nijak nechtělo věřit. Když však vlak do- razil do Žiliny, a k sluchům se mu doneslo vzdálené dunění, mluvil ji- nak. V krásnu nad Kysucou, kde vlak zastavil krátce před půlnocí, dunění už slyšet nebylo, zato však z nedalekých svahů ojedinělé sal- vy kulometů.

S to Čadcou to byla kačna, tře- baže obsazená být měla, aspoň po- dle Poláků. Když jednotka dorazila k obci na dohoz granátem, a vy- slala zvědy, po Polácích ani vidu. Zato obec sama byla vzhůru noha- ma. Tři hodiny v noci, a provoz jako za bílého dne. A na stanovišti velitelství, v jednom domě na ry- nku, ještě živější.

S těmi Poláky to bylo tak. Toho dne byly baterie oddílu na evičení, jen jedna jediná byla v palebném postavení, a to v zahrádní restaura- ci v Horelici, sousední obci něco na východ. Mimochodem, to paleb- né postavení bylo tak ideální, po- kud jde o kamufláž před nepřite- lem, dik kořatým kaštanům, že jí tam drželi po celou dobu dvou mě- síců, tedy od začátku mobilisace, do ba stačící k tomu, aby si tam první důstojník namluvil dceru hostinské ho, s níž později uzavřel svazek manželský, což sem všem nepatří, třebaže šlo o kamaráda pisatele těchto řádků.

Ze se na druhé straně připravova- li na útok hodnou dobu předtím, to věděli na této všichni až do po- sledního podavače truhlíku. Nikde nepřipadá tolik špehů na jeden ki- lometr čtvereční jako právě zde, v pohraničí, obzvlášť v době kopání brambor. Na každé palebné stano- viště děla, na každé kulemetné hníz do měli ružomberští jabřeci vy- počtené střelecké prvky předem, a tedy i horečtí.

Onoho dne, bylo to přesně 6. 11. krátce po poledni, začali útočit. Na svazích nad Svrčinovcem a k Jab- lunkovu se objevily první rojnice. Údolí Kysuce dunělo ozvěnami...

Za několik hodin bylo po boji. Baterie v Horelici vykonala tehdy za tři, předsunuté pěší přední stráž- ze za celý pluk. Ostatní dokončily tanky z Martina...

Druhá vzpomínka je první dosti podobná. Týká se události, ke které došlo o nějaký měsíc dříve. To byl tehdy oddíl, jehož pisatel byl pří- slušníkem, ubytován v jedné malé dědině na Východním Slovensku. Měla legrační jméno: Svinia. Vy- lezla na kopec, a viděls Šariš. Však se tam také hutílo.

Jednou večer pozval místní farář důstojníky oddílu na večeři, posled- ní večeři, neboť příštího dne měl oddíl vyrazit dále na čáře Kapuša- ny-Hanušovec.

Během večeře, právě v nejlepším, vešla do místnosti kucharka, a něco vzrušeně šeptala farářovi do ucha. Když to vyslechl, zbledl farář jako stěna. Neřekl nic, ale při odchodu prozradila kucharka, že měla v kuchyni puštěné radio, a zaslechla mezi jmény zajatých maďarských teroristů, které přivedli do Košic, jméno, které se shodovalo s farářo- vým. Byl to jeho vlastní synovec.

Bylo-li Polsko v roce 1939 obklí- čeno ze tří stran, Československo rok předtím ze čtyř. Polsko bylo jednou z nich. Tohle napadlo pisa- tele, když 1. září roku 1969 četl v torontském The Globe and Mail vě- tu: "... Hitler had occupied Cze- choslovakia in March 1939 and sur- rounded Poland on three sides..."

Z čehož plyne poučení, že ani v politice se nevyplácí jednat nečest- ně, protože... kdo jinému jámu kopá...

HLEDÁ SE Ing. Jaronúr Hájek z Armabeton Praha, údajně v Kalifornii.

Projev dr. Fr. Swarzenbergera

"Je po všem. Truchlící, opuštěné, zlomené Československo mlčky u- stupuje do tmy."

Tak promluvil Wiston Churchill po podepsání Mnichovské dohody. Skoro totéž platí o Českosloven- sku dnes, rok po hanebné invasi. Vždyť i cizí poutník, třebas i ne- znalý našeho jazyka, na první po- hled pochopí a porozumí, co se v Československu stalo. Když nic ji- něho, promlouvají k němu jasnou řečí čerstvé květy na hrobech a jizvy dosud nezcelené.

Čerstvé květy na hrobech pad- lých, kteří zahynuli při loňské in- vasi a kterým my zde dnes vzdá- váme počtu; květy na hrobu Jana Palacha. Stejnou řečí promlouvají ásahy na příčelí musea a na nes- četných dalších budovách našich vesnic a měst.

O nezlomné věrnosti národa, kte- rá se stala záminkou invase a oku- pace; o pravdách a zásadách, kte- rým se národ nikdy neopronevčil a nezpronevčí, svědčí květy u pom- níků na Václavském náměstí a na Staroměstském rynku; květy u soch sv. Judy Tadoáše, jehož svátek při- padá na den 28. října; květy na lánském hřbitůvku; květy v Lidi- cích a Terezíně; květy na Bradle a na hrobech hrdinů Slovenského povstání, kterých dnes zcela zvláště vzpomínáme; těch hrdinů, kteří dle přání sovětských komunistů měli vykrváct, stejně jako mělo vy- krváct povstání Varšavské a naše povstání Pražské, aby neustal na- živu nikdo z těch, kteří byli ochotni obětovat život za svobodu.

Tož co se stalo v uplynulém roce jako přímý důsledek invase a stále trvající okupace?

Po loňském kratičkém a přera- dostném jaru udeřila zima - beze zráni. Beze sklízň toužebné očeká- vaných plodů. Mráz spálil poupata, ženoucí do květu.

Zhoubná práce začala od vrcho- lu. Byli odstraněni lidé nadějnější. Nastoupili quislingové, ku kterým nikdo nemá úcty ani důvěry. Každý měsícem, každým týdnem, ba každým dnem sahá zkáza níže a dále. Stále nižší a podradnější zří- zení politická, kulturní a hospodář- ská se staví oběmi tzv. čístek. Schopnější jedinci odcházejí a na jejich místa jsou dosazováni bez- charakterní a neschopní přísluho- vači.

Výstavba státu byla změněna a lidu, údajně svrchovanému, nebyla dána možnost, vyjádřit se svobod- ně k nové úpravě poměru mezi ná- rodem českým a národem sloven- ským. Míra nezákladnějších svo- bod občanských a lidských práv je stále snižována. Hospodářská situa- ce se zhoršuje každým dnem.

Naděje na brzké obnovení politic- ké, náboženské, kulturní a hospo- dářské svobody jednotlivce; obno- vení právního řádu, národního se- beurčení, státní svrchované neodvi- slosti a hospodářského rozkvětu u- stupuje do nedozrýchých dálek ne- jistého budoucna.

Vzpomínka na tyto hodnoty, které přec bývají kdysi chloubou Masa- rykovy republiky, dnes se zdají být vidinou, která jen nakrátko za- zářila na loňské jarní obloze.

Zato cizí vojenská okupace trvá dále a po našich lidech je žádáno, aby jí nejen trpěli, ale dokonce i schvalovali.

Dnes navíc hrozí nebezpečí ze všech největší: nebezpečí, že by Moskva chtěla zapojit celé Česko- slovensko, či alespoň Slovensko, do Sovětského svazu samotného.

Právem říkáme, že Českosloven- sko, opuštěné, zlomené, ustupuje do tmy. A svět jenom přihlíží, mlu- ví, píše, ale nedělá nic. - Jako po Mnichovu.

Pravda, mluví a píše se hodně o Československu. I ve Spojených národech se mluvilo o Českoslo- vensku, ale zase se neudělalo nic. V nekomunistickém, svobodném světě se mluví o invasi a okupaci ČSSR jako o události, ku které prý nemělo nikdy dojít. Lidé v mno- hých komunistických zemích mluví o invasi hlavně jako o něčem, co by sami nechtěli zažít, čemu by se nějak chtěli vyhnout. Ale skoro ní- kde se nemluví o invasi a oku- paci ČSSR jako o krivdě, kterou je nutno ihned a bez odkladu odčinit a napravit, dříve ještě, než by by-

lo možno přistoupit k čemukoliv ji- němu, natož ku smířovačkám se Sovětským svazem.

Západ s Amerikou v čele mluví a jedná, jakoby nebylo možno na věci něčeho měnit, jakoby bylo nut- no se s dnešním stavem smířit - s lítostí sice a s přáním, aby se po- dobné události více neopakovaly - ale přec jen smířit a dorozumět se s těmi, kteří se dopustili mezinárod- ního zločinu, ze všech nejodpor- nějšího. Svět se chce vyrovnat s hotovou událostí. To se nesmí stát.

Proto dnes znovu protestujeme, proto se obracíme na americkou vládu, na Spojené národy a na vše- chny lidi dobré vůle.

To je dnes přední povinnost nás všech, kteří jsme se zrodili z čes- kých či slovenských rodičů, kteří žijeme ve svobodném světě, může- me svobodně mluvit, psát a jednat a kteří jsme svůj národ neznadili. Ať si třeba mluvíme k zdánlivě nesly- šícím a nevidoucím, to na naši jed- noznačné povinnosti něčeho nezmě- ní. Ale po všem přeci není. Naše dnešní poselství je kratičké:

1. Krivda, spáchaná loňského ro- ku na Československu se nikterak neměníla časovým odstupem jed- noho roku a nezměníla by se ani snížením počtu okupačních vojsk. Porušení všech zásad a smluv, na kterých spočívá soužití národů trvá bezo změny. Soustavné snižování lidské důstojnosti pokračuje. Je nutno, nejen v zájmu čs. lidu, ale v zájmu svobody, spravedlnosti a světového míru, aby všechny cizí vojenské a policejní oddíly opusti- ly území Československa.

2. Dle věrohodných zpráv stává skutečně nebezpečí, že by Moskva chtěla zapojit celé Československo, či alespoň Slovensko, do Sovětské- ho svazu samotného. To by bylo po hromou a krivdou ještě daleko hor- ší, než je žalostný stav dosavadní.

Je nutno, aby si svět uvědomil na léhavost tohoto nebezpečí. Je nut- no, aby svět pochopil, že Moskva chce vyvolat klamné zdání, jakoby si naši dělníci přáli zapojení ČSSR do Sovětského svazu. Je nutno, aby svět věděl - jako to víme my z bez- početných vzkazů domova, - že by takové tvrzení bylo pustým podvo- dem. Vždyť celý národ český, celý národ slovenský i se vším dělnic- tvem chce jen svobodu, sebeurčení, neodvislost a neutralitu. Kdo tvrdí něco jiného, lže.

Je tedy nutno, aby svět o tom včas věděl a takovou anexi Slo- venska či Československa a žádných okolností nepřipustil.

Toto jsme chtěli dnes říci, i když je to zjištění pravdy smutné a va- rovaní před možností ještě trudně- ší. Ale říci to musíme a říkat to nepřestaneme, pokud nedojde k nápravě.

Takový je dnešek, jeho zármutek i starost. Jaký bude zítřek? Není totiž po všem, jak řekl Churchill v roce osmatřicátém.

Po Mnichovu, po zkušenostech roku 1948 a 1968 známe svět a zná- me Západ. Proto své naděje nikte- rak neupínáme jediné na smysl pro spravedlnost a bdělost těch, kteří se vydávají za strážce práva. Sku- tečná záruka lepšího zítřku tkví v lidu samotném a v jeho nedolné víře.

Nezanikl duch svobody, který loň- ského roku znovu oslnil celý svět. Nezmkl duch svobody, který vedl slovenské junáky do hrdinného po- vstání, které je chloubou našich společných, nerozlučně spjatých dě- jin. Nezmaltlněl duch Slovenského povstání, ve kterém proti ohromné přesile zla bojovali, krváceli a umí- rali Slováci za svobodu, za sebe- určení a za státní soužití s náro- dem českým. Žije duch dávných za- kladatelů, budovatelů, obhájců a obnovitelů našeho samostatného státu, na který máme nezadatelný

Pokračování na str. 3

EVROPSKÁ LÉKARNA

poslůá

LÉKY DO ČSSR

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel: EMpire 8-1059

Rychlé a přesné dodání

VĚDECKÝ POSTOJ K SOCIÁLNÍMU ZLEPŠOVÁNÍ

S. VELINSKÝ

Pokud se sociální změny děly a dějí dosud jen příležitostně, mívají povahu amatérského podniku. Nežádka takové změny nevedou k zlepšení, ba mohou i situaci zhoršit. Stalo se, že po zjištění omylu bylo nutno vrátit se zpět k starému řádu. Je-li tento návrat způsoben odporem lidu, nebo silami konservativními, není to arci příznakem nezpůsobivosti inovačního procesu. Byly-li však okolnosti zlepšení příznivé, ale zlepšovací návrh se neosvědčil, tu lze usuzovat na nevhodnost návrhu, nebo na omyl v chápání sociální struktury, či hodnocení podmínek, nebo na nevhodné formy realizační strategie a pod.

Příklady neúspěšných novot lze najít ve všech oborech. Zákaz prodeje lihovin byl obcházen s tak silnou chtivostí a tak rozšířeným pašeráctvím, že jeho odvolání bylo přijato jako ulehčení svědomí. Zavedení kolchozů zákonem nařízením setkala se v Jugoslávii s tak negativními následky, že jen návrat k svobodnému hospodaření obnovil klid i zásobování trhu. Obrácení rozsáhlých prérí v orná pole končilo pohromou prašných bouří jak v Texasu, tak na Sibiři. Nahrazení kojenečnických umělou potravou, schvalovanou i některými lékaři, vykazuje negativní účinky na některé děti, což dává vzniknout spolkům matek hlásajících návrat k přirozené výživě kojenců: Znárodnění těžkého průmyslu v Anglii vedlo tak k velkému poklesu výkonnosti, že návrat k individuálnímu vlastnictví byl nutností.

Také pro umlčení pokroku konservativní silou je možno najít příklady kdekoli: Již Ichnaton ve 14. století př. Kr. snažil se zdokonalit egyptské náboženství zavedením monotheismu boha slunce Atona místo polytheismu Amonova. Hned po jeho smrti Amonovi kněží uvedli zpět Amonův kult jako panující náboženství. Leč idea zlepšené ideové soustavy udržela se u vyhnanců kněží Atonových a byla později jedním z nich, Mojžíšem, přenesena na Izraelity a dále pak na celé západní lidstvo. Egypt čekal na monotheismu dalších 2000 let až na Mohamedovy následovníky. Galileovo zlepšení poznání experimentální metodou narazilo na odpor inkvizice, jejíž členové odeprali podívat se na hvězdy Galileem vynalezeným dalekohledem, jež pokládali za nástroj, jímž ďábel klame Galileu. Vyvážení byl vězněn a umlčen. Dnes však i katolické university učí experimentům a mají observatoře.

V polovině 19. století rolnické obce odmítaly železnice do svých obcí a na počátku 20. století vzpíraly se zavedení elektriny, poněvadž obojí zabíjí. Dnes se jich dožadují. Je-li na jakékoliv změně něco zlepšujícího, něco dobrého, žádná moc světa nezastaví přijetí toho lidstvem. Opoždění je ovšem škodlivé a vede k ztrátám.

Člověk, jako tvor nadaný inteligencí, může se vystříhat ztrát, bude-li usilovat, aby se změny nedály náhodně, když mají své soustavné místo v soužití lidstva tak jako tak. Nejvíce škod působí zvráty k staré praxi podlomem důvěry. Vyvarovat se těchto škod je možno soustavným plánováním zlepšení na vědeckém základě a užitím vědecké metody.

Z Galileovy iniciativy od počátku 17. století užívá věda metody experimentální, jejíž výkonnost se tak mnoho osvědčila, že dnes ji užívají všechny vědní obory. Za posledních 300 let rozšířil člověk své vědění o několiknásobek toho čeho se domohl za miliony svého předchozího vývoje.

Je možno užít experimentu v oboru sociálním, t. j. na lidech? Biologie užívá po většinu zvířat. Lékařství pokusuje i s člověkem, na př. transplantacemi, očkováním i drogami. Také změny hospodářské, výchové, náboženské, technické, kulturní všeho druhu jsou také pokusy na lidech, ač ne vždy soustavné a vědecky kritické. Každá kolonizace byla také pokusem. Londýňští Fabianisté pokládali Leninovu revoluci také za experiment, na nějž se chodilo dívat v letech 1920-26. Zprávy o tom od G. H. Wellese a

Bertranda Russella nejsou oelkem nadšené, neboť nenašli podrobného plánu akcí a cílů zlepšení. Zničit, co tu bylo, je lehčí, než budovat nové.

Za 300 let existence moderní vědy byla vědecká metoda propracována a ověřena úspěchy bádání do té míry, že můžeme psychický proces typického řešení problémů artikulovat v šest kroků, jichž postupem lze dosáhnout úspěšných výsledků bez rizika úplného fiaska a ztrát lidských hodnotách.

1. Prvním krokem je vymezení problému, jeho obsahu i dosahu. Jasnost a určitost vědomí toho, o čem vlastně jde, co je jádrem problému, jaký úkol se má řešit, jakých cílů se má dosáhnout, to vše podporuje bezpečnost řešení. Tu často chybují sociální reformisté, že jasně nevědí, co chtějí, že jsou mlhaví v obrysech i detailích nových struktur. Podléhají snadno iluzi jistoty projektu: Vědí s určitostí, co má být zhořeno (neboť to, co nás znepokojuje láká se do vědomí neobdobytně), ale dost neusilují o jasný plán toho, co má být nově budováno. Jistota odstranění tíživé formy zastíněné políže s jistotou konstruktivní fáze. Proto se jí nezabývají, když úleva od toho, co tížilo, budí dojem, že cíle bylo dosaženo. Podrobnosti budování nezbývají připraveny v domněnku, že se poddají samy sebou, pak se však reforma potácí v nahodilostech.

2. Formulace orientační hypotézy o tom, v kterých oborech lidského snažení bude se řešení pohybovat a ze kterých oborů bude čerpat pomoc. Jde o všeobecnou, předběžnou orientaci - spíš tušením než dokumentací - o druhu akčních kvalitativních kategorií, jež bude nutno vzít v úvahu, t. j. jací specialisté by se měli účastnit. Na př. sociální, ekonomické, psychologické, pedagogické, ideologické, technické, právní a pod. V složitějších problémech mohou se různé kategorie odborníků zapojoval v účast postupně podle potřeby a postupu řešení.

3. Shledávání všech možných informací týkajících se problému: Tedy ve sféře, kam byl problém zařazen, hledíme shromáždit co nejúplnější zkušenosti týkající se problému. Každý pramen informací musí být prozkoumán: literatura toho oboru, periodika, specialisté, zpřízněné obory, aplikace v praxi a pod. Důležité jsou všechny starší pokusy toho oboru, jejich metody a výsledky, i technické detaily všeho druhu. Tento důležitý přípravný stupeň prohlubuje chápání problému, jeho šíři, jeho rozličné aspekty a podmínky, jež nutno brát v úvahu. To znamená uvědomit si plnou složitost struktury jevu, která byla zpravidla zanedbána u sociálních pokusů. Docházelo tu k přílišným simplifikacím, které nebraly v úvahu komplexnost lidské povahy. Takovým projektantům zdála se každá změna snadno proveditelná a prakticky úspěšná. V pokusech s lidským činitelem musí být brány v počet komplexnost osobnosti struktury, její variabilita interindividuální, jakož i složitý odhad budoucího vzestupu dalších zlepšování.

4. Po shromáždění všech možných informací nastává výzkumci tvořivý úkol formulovat pracovní hypotézy. Mluvíme v plurálu, neboť zpravidla je možno dojít k víc jak jedné možné hypotéze vedoucí pravděpodobně k řešení problému. Když výzkumce vezme v úvahu celou složitost jevů, zvláště sociálních, objeví se mu celá řada možných řešení ve směru buď administrativně byrokratickém, politicky pokrokovém či konservativním, ekonomicko produktivním či distribučním, organizačně spolkovým, samosprávně kooperativním, ideologicko interpretativním, výchovně přípravným, interpersonálně relačním, etiketickým, psychologickým, nebo hygienickým a pod. Zpravidla hledíme formulovat co největší počet eventualit - pracovních hypotéz. Odborně připravený výzkumce užívá svých vědomostí a zkušeností z praxe k tomu, aby odhadl, které hypotézy mohou s největší pravděpodobností vésti k úspěšnému řeše-

ní a uradí si je podle tohoto odhadu.

5. Verohodnost hypotéz se zjišťuje experimentální aplikací. Každá hypotéza musí být ověřena testem, po kusným praktickým uplatněním, aby se ukázalo, zda-li vede k uspokojivému zdokonalení. Začne se nejpravděpodobnější hypotézou a, vede-li k žádoucímu cíli, znamená to, že jsme na správné cestě. Ne-li, musíme experimentovat s další hypotézou. Zpravidla se zkušený pokusník učí i z nezdaru, což vede k revizi pravděpodobnosti ostatních hypotéz a k jejich přeskupení. Zkušený pokusník nabývá každým pokusem hlubšího vhledu do struktury problému, což mu dovoluje vykonat další volbu přiměřenější cíli. Tak odbornost a zkušenost mohou podstatně zkrátit periodu "tápání". Je tomu tak u lékařů a inženýrů, tudíž, možno to očekávat i u sociálních pracovníků.

6. Uspokojivá hypotéza, potvrzená pokusem, je doložena fakty výslednými z pokusů. Na základě jich je možno vytýčít cestu řešící problém s jistotou, odůvodněnou nalezenými výsledky. Tento závěr pokusů vede k formulaci teorie. Její verohodnost závisí na dokladovém materiálu: měřeních, pozorovacích objektivně zaznamenaných a jich mnohosti, čili indukci.

Užití této metody na sociální organiči vede nás k několika technickým důsledkům.

Podkladem sociálních změn je zpravidla určitá ideologická (organizační, ekonomická a pod.) doktrína. Až dosud jsou takové doktríny pokládány za absolutní a neměnitelné pravdy. Ježto zpravidla nejsou doloženy průkaznými fakty, leckdy jen příležitostnými pozorováními, jsou tyto ideologie toliko jen hypotézami a ničím více. Takové domněnky vyžadují nezbytné pokusné ověření. I když se opírají o neověřené statistiky, jež bývají jednostranné a nezahrnují celou složitost jevů, nemohou plně vystihnouti celou složitost lidské osobnosti, jež je tou nejsložitější strukturou ve Vesmíru. Průkazný materiál musí být získán na anekdotický a s druhé ruky, ale přímým soustavným pozorováním kriticky a odborně prováděným. Jen tak je verohodný.

Politické a ekonomické doktríny, vydávané za absolutně dokonalé a nedotknutelné, jsou jen proslovu demagogii. Všecky bez výjimky jsou jen dílo lidské a proto nedokonalé a zlepšitelné. U tak složitých jevů, jako jsou sociální, nelze mluvit jen o jediné doktríně samospasitelné. Zpravidla jsou tu možné několikere cesty k zlepšení, tedy větší počet hypotéz. Najít tu nejlépe vyhovující je opět úkolem jen pokusného užití. Ulpět jen na jedné doktríně - hypotéze a vnucovat ji za každou cenu je nejen nevědecké, ale i nelidské.

Provedení pokusu vede k olázcce, jakého rozsahu má být, na jak velké skupině lidí má být proveden. Aplikace jakékoliv sociální doktríny na celé národy, aniž jsou tu doklady o její průkazné úspěšnosti, je vždy podnikem hazardním. Pouhá víra nemůže nahradit vědecky získaný průzkumný materiál. S lidmi nelze hazardovat. Příliš mnoho lidských životů bylo zmrháno dobrodružnými šarlatány, kteří by měli být vyloučeni z každé akce sociální změny. Vždyť tu jde o podnik nesmírně odpovědný nejen s hlediska účastníků, ale i s hlediska kosmického poslání lidstva, aby pokrok nebyl zdržen a důvěra v něj podlomena. Žádný farmaceut, který je povinen ověřit si složení dodané drogy, nepodrobí celý pytel hmoty, ale jen několik prob vzatých z různých míst pytle. S člověkem nutno zacházet ještě opatrněji.

Psychologické pokusy ukazují, že vždy se najde dosti volentérů pro každý pokus. Účastníky je třeba pečlivě vybrat, připravit, zvolna uvést do nových podmínek, vést je k pozorování účinků, dbát jejich názorů a registrovat je soustavně. Tím je povinen všechen účastník personál. Pro zjištění výsledků osvědčil se systém dvou skupin: pokusné a normální, ekvivalentně složené v co největším počtu vlastností. Rozdíly zjištěné měřením a pozorováním nutno soustavně zaznamenávat, nejlépe vlastními slovy účastníků a co nejpodrobněji. Doporučuje se pokusy opakovat za

UNIVERSITY OF TORONTO

Oddělení večerních kursů

ANGLIČTINA JAKO DRUHÝ JAZYK

Večerní kursy angličtiny pro pokročilé, pro osoby jejichž rodný

jazyk je jiný než angličtina,

začínají 23. září,

Pro podrobnější informace a formuláře přihlášek volejte

Telefon 928-2400

NA VYPŮJČENÝ ČAS

On borrowed time - tak nadepsal Leonard Mosley svou poslední knihu (1969, stran 510, amer. vyd. The Modern Library). Autor nesmí být ztotožňován se známým anglickým fašistou. Je velmi zcestovalý žurnalista, a měl přístup k archivům ským. Vydal řadu knih a píše kriticky o událostech, ze kterých mnohým anglickým a částečně i francouzským prošel (nar. 1913). "Vypůjčeným časem" mluví dobu od versailleského míru až do nastoupení Hitlera k moci, a pak do konce r. 1945. Nás Čechy v této knize zajímají detaily, které autor vydoloval z archivů a interviewů. Na př. je tu úryvek telefonického rozhovoru Jana Masaryka s dr. E. Benešem. Masaryk byl tehdy vyslancem v Londýně a mluvil česky s dr. Benešem v Praze. Mluvil s opovržením o ministerském předsedovi Nevillu Chamberlainovi sice česky, jenže Němci momentovali jeho nadávky, přeložili je do angličtiny a překládali je Chamberlainovi. Dr. Beneš byl zdrženlivější ve výrazech. Mosley popisuje přípravy k "Mnichovu", tahy Hitlerovy dohnat Mussoliniho k válce, hloupou domýšlivost Poláků, zaputí nerozum Chamberlainův, bezohlednou taktiku Stalinovu - na šinec se nemůže odtrhnout od lichení těch detailů, které měly osudný význam pro vývoj ve "vypůjčeném čase" a o nichž jsme nevěděli, a nemohli se zařizovat podle nich. Autor uznává nesnadnou pozici dr. Háchy. Píše o něm s porozuměním a lito. Na příklad popisuje jeho zajeří Hitlerem v březnu 1939, dobytí Polska a bizarní smlouvu Stalina s Hitlerem. Pro českého čtenáře je to kniha nesmírně poutavá. Můžeme čekat, že z vlastních životopisů hlavních osob z "vypůjčeného času" se dovine vysvětlení událostí, kterými jsme dříve nerozuměli. Na př. v "Memoirech De Gaullovy" je zaznamenána rozmluva jeho s dr. Benešem v Alžíru, když se Beneš vracel z Moskvy po podpisu smlouvy se Stalinem v prosinci r. 1944. Dr. Beneš řekl De Gaullovi, že na památné konferenci Stalina, Churchilla a Roosevelta nebylo o Československu ani hlesu. "Já to vím", řekl dr. Beneš De Gaullovi.

PROCK INSURANCE AGENCY
14 Conrad Avenue, Toronto 4
Tel. 537-2631
AUTO - POŽAR - BONDY
Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

PRAŽSKOU ŠUNKU
PRAŽSKÉ UZENINY
MASA V 1a JAKOSTI
PRVNÍ PRAŽSKÉ UZENÁŘSTVÍ
638 Queen St. W. Tel. 364-1787

stejných i změněných podmínek v různých místech. Kritických poznámek účastníků nutno ústnostně dbát. Pokusy a zvláště jejich hodnocení měly by být prováděny odborníky, schopnými nezaujatého pozorování a porovnávání.

Každá sociální změna měla by být plánována k experimentálnímu prozkumu na omezeném počtu populace a teprve po nabytí průzkumného materiálu o její úspěšnosti měla by být doporučována k praktickému obecnému zavedení. Vědecky vedené pokusy zaručují taktní provádění. Ve všech fázích pokusů je naprostým pravidlem, že se musí s účastníky zacházet jako s lidmi, t. j. subjekty, nikoliv objekty. To budí důvěru v dobré intence změn; opak budí odpor. Má tedy strategie pokusů velkou taktickou hodnotu, kterou nelze podceňovat.

PROTESTY V ZEMÍCH SVOBODNÉHO SVĚTA

SKVELE SE DRŽELI KANADŠTI

Z mnoha zemí svobodného světa dochází zprávy o mohutných manifestacích proti sovětské okupaci Československa, které byly ve dnech výročí sovětské invaze konány ve větších místech, kde žijí Češi a Slováci, krajané i exulanti. Velké protestní projevy se konaly v USA, v Jižní Americe, v Kanadě i v Evropě. Myslím však, že primát mají čeští a slovenští krajané a exulanti ("noví i starší") v Kanadě, kteří se v den 21. srpna sjeli v ohromném počtu v hlavním kanadském městě Ottawě. Prímý účastník této manifestace o tom napsal:

"Naše celostátní protestní manifestace v hlavním městě Kanady vydařila se na plných sto procent. Měli jsme velký, nádherný průvod městem s vlajkami a standartami a před námi šlo děvče v trestaněckém šatě, s nápisem Československa a ruce měla spoutané řetězem. U pomníku padlých jsme položili věnce a zazpívali hymny a když děvče kleklo před pomníkem a sepjalo ruce, nezůstalo ani jedno oko suché. Všichni i Kanadáné plakali. Pak jsme šli před Parlament, kde jsme byli přijati acting min. předsedou Sharpem, který k nám měl projev. Dále mluvili bratři Přistupa a A. Daičar. Kanadské noviny, rohlasy a televize přinesly reportáže a byly natočeny i projevy do ČSSR".

Zvláštní pozornost kanadského tisku upoutal čin nové čl. exulantky, Dagmar Šindelářové, která se rozhodla přeplavati Lake Ontario (32 mil) jako protest proti sovětské porobě Československa. "Dělám to pro svobodu Československa," prohlásila podle "Toronto Daily Star", ze dne 25. srpna, Dagmar Šindelářová.

Václav Majer.

PROJEV

Dokončení se str. 2

nárok jak historický, tak přirozeno právní.

Žije duch, tak příznačný právě pro naše národní dějiny, který hájí svobodu a hledá pravdu náboženskou a podržuje hmotný prospěch i ohledy tohoto světa vůli nejvyšší.

Žije duch, který pramení z řádu mravního a odsuzuje hrubé násilí. Žije duch humanismu a křesťanské lásky k bližnímu.

Žije duch, sděluje více na Pro zřetelnost, než na sliby mocných. A tento duch, který je spasitelnou zárukou lepších zítřků žije právě v srdcích těch nejmladších, kteří jsou výkvětem a nadějí národa. Nikdo jej již nevykoření z mládeže, která prošla loňským jarem. Rodí se však podobný duch i všude jinde v celém komunistickém světě a především i v Sovětském svazu samotném. Proto ani na chvíli nepochybujeme o konečném výsledku dnešního zápolení mezi dobrem a zlem.

Dnes slavně protestujeme proti trvajícím bezprávím cizí okupace. Protestujeme proti malomyslnosti světa, který nečinně přihlíží krivdám spáchaným a - nedej Bože - ještě chystaným.

Dnes slavnostně prohlašujeme svoji víru ve vítězství národa a státu, jehož programem - jak učil Masaryk - není César, ale Ježíš. Byť dnešek vypadal chmurně a mohl národu chystat ještě další zklamání a utrpení: zítřek je náš, jeho konečně usmířená Evropa spočine v řádu, spravedlnosti, svobodě a míru.

V boji mezi právem, založeným na pravdách věčných a mezi hrubým násilím, musí vítězit a určitě zvítězí pravda Boží.

VELKÉ DNY NA MASARYKTOWNU

PLÁNIČKA a MALEČEK se setkali na 7. Sjezdu čs. sportovců! Sjezd našich sportovců vlastně již začal v pátek před zahájením, kdy na letišti Malton v Torontě přiletěla první část výpravy z N. Yorku a byla uvítána předními činovníky torontského odbočky.

Neděle dopoledne měla na pořadu lehkou atletiku, kde v běhu na 1 míli vyhrál Doležal z Toronta. Jinak cyklista, před sekretářem odbočky Chicago Fajkusem. Brána z Chicaga opakovala úspěch v plavání. Salpetr se stal vítězem tabletenisového turnaje, zatím co Marinko si zahrál v exhibičním zápase mimo soutěž. Odpoledne bylo slavnostně zahájeno, když po úvodním proslovu L. V. Myslivce se ujal slova zástupce města Toronta kontrolor Beavis, kterému předal sekretář pořádající odbočky J. Kalla albumy fotografií Prahy. Po té před sedla Ústředí Svazu čs. sportovců v zahraničí M. Vobořil ku konci svého projevu vyzval Pláničku a Malečka, aby položili věnce ku pomníku presidenta T. G. Masaryka, k uctění jeho památky.

Pak se pokračovalo v zápasech o mistra volejbalu, kde prvenství získalo družstvo z Hamiltonu. Závěrem sportovního programu vzrušilo finalové utkání v kopané Toronta v Chicagu. O vítězi bylo rozhodnuto až v prodlouženém čase. Chicago vyhrálo 4:2 a získalo opět pulovní pohár J. Wolfa.

Ceny vítězům předával Franta Plánička za asistence zástupce firmy Labatts, která věnovala ceny a před sedy pořádající odbočky.

Celkem závodilo přes 200 dorostenců, dorostenek, mužů a žen. Návštěva diváků z Toronta a okolí byla však slabá. Přes tento nezdravý úkaz však můžeme říci, že celý VII. Sjezd, ačkoliv měl své organizační nedostatky, vyzněl velkým úspěchem. Jak prohlásil tisk. ref. Svazu Pražák, byl to jeden z největších krajaňských podniků, jaké Torontu v posledních letech vidělo.

Závěrem VII. Sjezdu byla Valná hromada Ústředí SCSZ, ve které byl opět zvolen předsedou M. Vobořil, úřad. místopředsedou J. Grégr a sekretářem J. Fajkus z Chicaga. Chicago vyhrálo celkovou sportovní soutěž. Příští Sjezd v roce 1970 bude pořádán v Chicagu.

JEDNA Z NEJVĚTŠÍCH REALITNÍCH KANCELARÍ
Representant Stan Janeček
Telefon 487-3333

PLAZA V LEASIDE

9 velkých obchodů a 18 apartmentů.
Možno koupit jednotlivě, 1. store a 2 dvoulůžnicové apartmenty.

OBYTNÝ DOMEK V DON MILLS.

3. prostorné ložnice, Moderní kuchyň velmi pěkný obývací pokoj a jídelna, vlastní vjezd a garage. 1.hypoteka, ještě na 6%.

Máte-li zájem, volejte
S. JANEČEK - TEL. 487-3333

L. LUNSKÝ OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 MILLER ST. TORONTO

WA. 1-3924

N. Y. EUROPE - 3 TÝDNY

ZA 256 DOLARŮ

VČETNĚ VOZIDLA

AIR & OCEAN

1 ADELAIDE ST. E.

(roh Yonge Street)

Toronto 1

EM. 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK

Notář

Po sjezdu Plánička s manželkou odjeli do Montrealu, kde budou hosty montrealské odbočky, která na jejich počest uspořádá banket organizovaný ing. K. Velanem a A. Štastným. Z Montrealu Plánička odjíždí do Chicaga, Clevelandu, N. Yorku a Washingtonu. Z torontských hostitelů se nejlépe uvedl všem známý mecenáš Láďa Myslivce, kterému vzdáváme také největší dík.

Na vysvětlenou: Olga Fikotová-Connolly nemohla se zúčastnit závodů v Torontě, protože její muž byl náhle odvolán na závody v Los Angeles. J. Kalla, sek. odboč.

OZNÁMENÍ

Vyzýváme naše krajaný, hudebníky, kteří by měli zájem o utvoření české dechovky v Torontě, aby se přihlásili u J. Hrubého, 356 Sunnyside Avenue, Toronto 154, Ont.

SYN EXULANTSKE RODINY
PADL V BOJI ZA SVOBODU

Rodinu čsl. exulanta Rudolfa Machaty v Denveru, Colorado, stihla velká tragédie. Jejich jediný syn Rudolf G. Machata, S-St. US Army Special Forces, padl koncem letošního května v boji ve Vietnamu. Bylo mu 28 let. Jeho pohřeb byl 5. června za účasti celé čsl. kolonie v Denveru a se všemi vojenskými poctami, se dvěma Honor Guard - US Army a American Legion. American Legion nesla čsl. vlajku a proslov učinil kap. Frank Matějka.

List Denver Post napsal, že syn exulantské rodiny Rudolf G. Machata věděl, proč je ve Vietnamu. Bojoval proti komunismu a za svobodu USA. Již Vietnamu i ČSSR. A jeho otec Rudolf Machata, kterého znám již od jeho jinošských let mi napsal: "Ztrátou našeho syna jsme ztratili i kus našeho života. Jeho smrt neseme těžce, ale na jeho život jsme hrdí."

Machatovu rodinu znám již z doby před druhou světovou válkou. mládí členem Dělnických tělocvičných jednot a členem a funkcionářem politického i odborového hnutí sociálně demokratického. Před únorovým komunistickým pučem v roce 1948, byl Rudolf Machata redaktorem Práva Lidu. Brzy po puči byl komunisty zatčen a držen sedm měsíců v kriminálu jenom proto, že náležel k protifacierovskému křídlu v sociální demokracii. Koncem roku 1948 se mu podařilo uniknout do zahraničí. Jeho žena byla při pokusu o útek zatčena a do exilu přišla se synkem Rudolffem a o rok mladší dcerkou až v roce 1949. Emigrovali do Ameriky a usadili se v Denveru, kde je Rudolf Machata starší zaměstnan u United Airlines a je činný v československé exilové a krajaňské obci v Denveru.

★

Syn čsl. exulantské rodiny Rudolf G. Machata položil svůj mladý život v boji za svobodu v Již. Vietnamu. Proč? Jeho rodiče si tuto otázku zodpověděli. A před 17ti lety, v r. 1952 odpověděl na stejnou otázku čsl. exulant Miroslav, jeden z čsl. dobrovolníků, kteří již tehdy po boju Francouzů bojovali proti komunistům ve francouzské Indočíne. Napsal:

"Možná, že se budete ptát, co hledáme ve francouzské legii a proč jsme dobrovolně nastoupili na bojiště. Je nás v Indočíne asi 1,600 Čechoslováků. Bylo nám jasné, že v Indočíne je veden boj proti našemu společnému nepříteli a proto jsme se jako dobrovolníci přihlásili do francouzské legie a bojujeme proti rudým se zbraní v ruce. Mnoho našich hochů se již nevrátili, jejich hroby zůstávají v indočínských džunglích - umírali se poslední vzpomínkou na svou rodnou zem."

Také syn čsl. exulantů Rudolf G. Machata, S-Sgt. US Army Special Forces, umíral s poslední vzpomínkou na svou rodnou zem, i když ji opouštěl se svými rodiči jako malý chlapec. Padl v boji za svobodu. Budiž mu věčná paměť.

Václav Majer

Zaplatili jste již předplatné za NH?

Z WINNIPEGU

Kanadsko-Československá podpora jící jednotka ve Winnipegu, vzpoměla smutného výročí okupace ČSSR Rudou armádou důstojným způsobem.

Ve středu dne 20. srpna v ranních hodinách byla spuštěna státní čs. vlajka na půl žerdi na spolkové domě, 154 McKenzie St., k počestě těm, kteří v době invaze položili životy na oltář vlasti. V 10 hodin dopol. byl pietní akt, kladení věnce v našich státních barvách na stupně Památníku na Memorial Blvd., kde dp. J. Celustka modlitbou vzpomíná oběti okupace Československa. V 9 hod. večer se konala protestní schůze v sále spolkového domu CS-PJ; sál byl plně zaplněn, na jevišti čs. vlajka byla přepažena černou stuhou, výzdoba sálu byla doplněna řadou protestních nápisů. Schůze byla zahájena br. J. Hamatou a projev učinil br. A. Wenzbauer. Z této protestní schůze byly odeslány telegramy na: J. E. U Thant, generální tajemník OSN, Rt. Hon. P. E. Trudeau, min. předseda, H. W. S. Juba, starosta města a na The Hon. Ed. Schreyr, premiér provincie Manitoba, který druhý den při zasedání provinčního parlamentu upozorňuje na případ ČSSR a vzdává uznání a hold statečnému čs. lidu. Jeho projev byl kvitován celým parlamentním sborem bez ohledu na rozdílnost zástupců dle politického zaměření. Místní tisk, Winnipeg Free Press a Winnipeg Tribune doplňují dlouhé statě o ČSSR řadou obrázků z našich čs. manifestací.

A. K. W.

VÝZVA

Oznamujeme všem krajanům a krajaňským organizacím, že nov. utvořená sokolská hudební skupina BOHEMIA KVINTET Vám přijde zahrát k Vaší společenské zábavě, svatbě a jiným příležitostem i mimo Torontu. Manažér Josef Hrubý, 356 Sunnyside Avenue, Toronto 154, Ontario.

PŮVODNÍ ZPRÁVY Z ČSR

● Předseda městské organizace KSC, Strougalem dosazený soudruh Kodl v Mladé Boleslavi, prohlásil, že ti, kteří jsou za loňský rok zodpovědní (rozuměj Dubček a spol.) měli by nyní veřejně vystoupit a svůj postoj vysvětlit. Podle Kodla jsou vinní tím, že přivodili chaotickou situaci a že vlastně přímo umožnili pravocílovým a antisovětským silám ovládnout klíčová postavení a kontrolovat manipulaci veřejného mínění.

● Rudé Právo z 25. srpna přináší několik údajů federálního ministerstva vnitra k nedávným protisovětským bouřím v ČSSR. Přesný počet zadržených osob je prý 3,698, z nich někteří byli propuštěni a jiní ponecháni ve vyšetřovací vazbě. Podle těchto zpráv bylo vážně zraněno pouze 29 demonstrantů, zatím co zranění utrpělo několik set policistů a milicionářů. To je podle RP nejlepší důkaz, že někteří kontrarevolucionáři byli ozbrojeni a stříleli z úkrytů. Také oni jsou prý zodpovědní za oběti na životech. Škody na veřejném majetku činily jen v Praze kolem čtyř milionů. V demonstracích byli převážně mladí lidé, což podle RP znamená, že boj o mladou generaci teprve začíná. My k tomu dodáváme, že takový boj - získat mládež pro ruský typ komunismu - je předem a navěky ztracen.

● V USA byla založena společnost přátel A. Dubčka. V tištěném provolání k Čechům a Slovákům žijícím v zahraničí, která tato skupina vydala se podotýká, co vše Dubček za doby své vlády pro ČSSR vykonal a jak upřímně se snažil pracovat pro blaho své země, což mu bylo násilně zabráněno ukončit. Přátelé A. Dubčka také oznámili, že vydají publikaci nazvanou První 100 dnů Dubčkovy vlády, kde bude podrobně popsáno, co vše A. Dubček udělal pro svůj lid. Publikace bude zájemcům posílána zdarma, jen za náhradu poštovního. Zájemci mohou psát na adresu: Friends of Dubček, P. O. 366 Berwyn, Illinois, 60402, USA.

Tisk. Služba Ústř. Čs. Orla.

AT CESTUJETE KAMKOLI, OBRAŤTE SE S DŮVĚROU
NA NAS OPATŘÍME VAM LODNÍ LÍSTKY NEBO
LETECKOU JIZDENKU ZA NORMALNÍ CENU
JIZDENKU ZA NORMALNÍ CENU

ALEX A. KELEN
LIMITED

POUŽIJTE NASICH SLUŽEB PŘI CESTOVÁNÍ DO STARÉ
VLASTI SLOUŽÍME NAŠÍ KRAJANSKÉ VEŘEJNOSTI OD
ROKU 1925

BEZCELNĚ BALÍČKY DO CELE EVROPY

1467 MANSFIELD ST., MONTREAL 2, QUE.

TELEFON 842-9543

PSACÍ STROJE

Také s česko - anglickou abecedou

MAGNETOFON - RADIA - TELEVISE - STEREO EQUIPMENT

GRUNDIG - PHILIPS - DUAL - TELEFUNKEN atd.

POHODLNĚ SPLATKY

Zásilký peněz a balíčků do Československa

— GRAMOFONOVÉ DESKY — ČESKÉ A SLOVENSKÉ —

Katalog na vyžádání-prohlédněte si náš mezinárod. archiv desek

INTERNATIONAL RECORD BAR

SHAROUN'S

LIMITED

781 QUEEN STREET WEST

TORONTO, ONTARIO

JETEM DO PRAHY A ZPĚT POUZE
\$450 V LETĚ

ZAVOLEJTE NEBO NAPIŠTE IHNEDE

Pi. L. VESELÁ EM. 3-4366

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 BATHURST STREET, TORONTO 2B

NÁBYTEK DO 3 MÍSTNOSTÍ

LOŽNICE, OBÝVACÍ POKOJ A KUCHYNE

OD 159 DOLARŮ

Kupujte přímo z továrny, ušetříte meziprocentní zisk

UNITED FURNITURE FACTORIES

511 KING STREET WEST, TORONTO

Telefon 363-7316

C8/30-8/15

NOVODOŠLÍ KRAJANÉ POZOR!

DENNÍ SPECIALITY - KOMPLETNÍ OBEDY A VEČERE
ZA 99 CENTŮ DOSTANETE V KRAJANSKÉM RESTAURANTU

STEAK and CHICKEN RESTAURANT

388 BLOOR ST. W., TORONTO 5 - Majitelka IRENA SEDMINOVA

PROTO NEJLEPŠÍ
V MASE A LAHŮDKÁCH!

NAKUPUJTE V NEJMODERNĚJŠÍCH OBCHODECH

tip-top MEATS

delicatessen

YORKDALE SHOPPING CENTRE

1727 BLOOR STREET WEST (High Park)

783-8866

Tel.: RO 6-4982